

BARTA ISTVÁN:
KOSSUTH LAJOS RENDELETEI A GYÓGYSZERTÁRAKKAL,
GYÓGYSZERÉSZEKSEL KAPCSOLATOSAN

Digitalizálták a Magyar Tudománytörténeti Intézet és a Semmelweis Orvostörténeti
Múzeum, Könyvtár és Levéltár munkatársai, Gazda István vezetésével
Közreműködött: Kapronczay Károly és Szállási Árpád

Budapest, 1848. okt. 13.

A hadügyminisztériumhoz tábori orvosi kar felállításáról¹

A honvédelmi bizottnánynak tudomására jutván, hogy az orvoskarra hivatkozó rendelkezések még mindig a bécsi Josephinum igazgatóságától folynak ki, továbbá, hogy a tábori gyógytári és sebészi szerek is még folytonosan Bécsből hozatnak le – milly eljárás jelen körülményeinkkel teljesen nem egyez – felhivatik a hadügyminisztérium, miszerint Stáhlly tábori főorvost bízta meg, egy külön tábori orvosi kar felállításával, meghagyván egyszersmind neki, hogy az említett orvoslási szereket ezentúl az országban iparkodjék, a mennyiben lehet, megszerezni.

- - -

Budapest, 1848. dec. 12.

Stáhlly főorvosnak központi katonai gyógyszerár létesítéséről²

Tudositom főorvos urat, hogy a katonai gyógyintézeteknek gyógyszerekkel ellátására nézve legcélszerűbbnek találtam akként intézkedni, hogy a pesti Károly kaszárnyabeli gyógyszerár központi katonai gyógyszerárrá alakíttassék, s egy vegyészeti laboratóriummal köttessék össze, honnan minden tábori gyógyintézetek orvos szerekkel el lesznek látandók.

Ezen Pesti Középponti Gyógyszerár, s a vele összekötendő vegyészeti gyár és rakhely igazgatójává ezennel Leifer János urat nevezem ki.

Tábori főorvos urat pedig utasítom, tessék nevezett Leifer János rangja s illetménye iránt nekem javaslatot tenni, s őt a központi gyógyszerár szerkezete iránti tervnek egy hét alatti benyújtására felszólítani, mindenesetre pedig addig is a mostan gondviselés nélkül lévő Károly kaszárnyai gyógyszerár igazgatásának átvételére uatsítani s erről az illető személyzetet értesíteni, nekem pedig jelentést tenni.

¹ Forrás: Ered. fogalm. MOL OHB 1848:1030.

Közli: Barta István (szerk.): Kossuth Lajos az Országos Honvédelmi Bizottnány élén. Bp., 1952. p. 181. (Kossuth Lajos összes munkái XIII.)

² Forrás: Kossuth s. k. fogalm. MOL OHB 1848:5343. (Stáhlly már másnap, dec. 13-án terjedelmes jelentést és javaslatot nyújtott be Kossuthnak a fenti tárgyban: OHB 1848:5460.)

Közli: Barta István (szerk.): Kossuth Lajos az Országos Honvédelmi Bizottnány élén. Bp., 1952. p. 721. (Kossuth Lajos összes munkái XIII.)

Emlékeztetem főorvos urat, hogy a budapesti katonai kórházaknak általam definitive elhatározott rendezése iránt még jelentését nem vettem, a honvédelmi bizottmány által megállapított rendszer az illető főorvosokkal nem közöltetett, sőt még csak azon igazgató főorvosok kineveztetése sem lőn a Közlönybe iktatva, mi a kellő disciplinában nem csekély hátramaradást okoz.

Utasítom annak okáért főorvos urat, hogy az általam helybehagyott kinevezések azonnal a Közlönybe iktattassanak, az illető kaszárnyai felügyelőség iránta hivatalosan értesíttessék, az alsóbb rendű orvos személyzet kinevezési módja iránt határozatom értelmében a főorvosok tudósíttassanak, s nekem ezen rendeletek mikénti teljesítéséről azonnal jelentés adassék.

- - -

Gödöllő, 1849. ápr. 8.

Nagy József orvosnak, a Nagykátán felállítandó fiókgyógyszertárról³

Nagy József – akit Kossuth néhány nappal előbb rendelt be a nagykátai tábori kórházhoz – ápr. 8-án jelentette, hogy 6-án megjelent Nagykátán és a lehetőségig rendbeszede a kórházat, 205 sebesültet vett fel eddig. Javasolta, hogy fiókgyógyszertárat állít fel, mert enélkül a kórház nem tud működni. Kossuth még aznap válaszolt neki.

Mai napról írt hivatalos levelére válaszul adom Önnek – hogy Nagykátán a fiókgyógyszertárt javaslata szerint azonnal összealkossa, – s egyáltalán mindent megtegyen mi az ottani betegeknek mind ápolásukra, mind orvosilag ellátásukra megkívántatik, – jelentéseit a kórház állapotárul rendesen elvárom.

- - -

Debrecen, 1849. máj. 11.

A központi katonai gyógyszerár felállításáról⁴

Mészáros hadügyminiszter ápr. 23-án átküldte Kossuthnak az egészségügyi osztály tervezetét egy központi katonai gyógyszerár felállításáról, s kérte Kossuthot, hogy a felállítandó gyógyszerár számára alkalmas helységet jelöljön ki, mert ilyen helység a hadügyminisztérium épületében nincs. Kossuth válasza:

Mult hó 25-én E. 11383/h. ü. sz. alatti elterjesztésére a csatolmány visszazárása mellett válaszoltatik, hogy a helyben felállítandó középponti hadi gyógyszerár számára a megkívántató alkalmas szoba kieszközlése végett szükség hogy a ministerium magát a térparancsnokság útján a városi hatósággal érintkezésbe tegye.

³ Forrás: Ered. fogalm. MOL OHB 1849:4226. (Mellette Nagy József levele.)

Közli: Barta István (szerk.): Kossuth Lajos az Országos Honvédelmi Bizottmány élén. Bp., 1953. p. 847. (Kossuth Lajos összes munkái XIV.)

⁴ Forrás: Ered. fogalm. MOL OHB 1849:6213.; Ered. tiszt. MOL Hadügymin. 1849:13947. (A fogalmazvány mellett Flór Ferencnek, a hadügyminisztérium egészségi osztálya főnökének előterjesztése a hadügyminiszterhez, valamint a rendelet végrehajtásával kapcsolatos intézkedések fogalmazványai.)

Közli: Barta István (szerk.): Kossuth Lajos kormányzóelnöki iratai. Bp., 1955. p. 280. (Kossuth Lajos összes munkái XV.)